

Єнгалічева І. Етичні принципи та педагогічні цінності у здійсненні внутрішнього аудиту в закладах освіти. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2025. Том 13, № 9. С. 59-64. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i9-008>.

Yenhalycheva I. Etychni pryntsypy ta pedahohichni tsinnosti u zdiisnenni vnutrishnoho audytu v zakladyakh osvity [Ethical principles and pedagogical values in the implementation of internal audit in educational institutions]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2025. Vol. 13, No 9. S. 59-64. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i9-008>.

УДК 37.015.3:174:005.6

DOI: 10.31110/2616-650X-vol13i9-008

Ірина ЄНГАЛИЧЕВА

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-6824-9548>

ira2100@gmail.com

ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ЦІННОСТІ У ЗДІЙСНЕННІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Анотація. У статті теоретично обґрунтовано роль етичних принципів і педагогічних цінностей у процесі внутрішнього аудиту навчальних закладів, а також визначено їх вплив на підвищення ефективності управлінських процесів і забезпечення якості освітньої діяльності. На основі аналізу наукових праць внутрішній аудит розглядається як цілісна управлінська діяльність, спрямована на систематичну оцінку якості освіти, ефективності навчального процесу, виявлення відхилень від запланованих показників та формування аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень. Підкреслюється, що ефективність внутрішнього аудиту визначається дотриманням фундаментальних етичних принципів – об'єктивності, незалежності, професіоналізму, конфіденційності та відповідальності. Доведено, що ці принципи забезпечують надійність, прозорість і довіру до результатів аудиторської діяльності, а також формують професійну культуру аудиторів і зміцнюють систему внутрішнього контролю в освітньому закладі. Особлива увага приділяється педагогічним цінностям як складовій гуманістичного підходу до управління освітою. Встановлено, що такі цінності, як повага до особистості, відповідальність, співпраця, справедливості і толерантність, створюють позитивне освітнє середовище, сприяють емоційному благополуччю учасників освітнього процесу та формують культуру взаємодопоміжки. Встановлено взаємозв'язок між етичними принципами аудиту та педагогічними цінностями, які разом формують етичну основу ефективного управління навчальним закладом. Обґрунтовано основні напрями вдосконалення внутрішнього аудиту на основі інтеграції етичних ціннісних принципів: формування ціннісно-орієнтованої системи оцінювання освітньої діяльності; розвиток етичної компетентності аудиторів та керівників; налагодження відкритого спілкування між учасниками освітнього процесу; розробка критеріїв оцінювання, що відображають морально-етичний вимір освітньої практики. Зроблено висновок, що інтеграція етичних принципів і педагогічних цінностей у систему внутрішнього аудиту сприятиме підвищенню якості освіти, зміцненню довіри та прозорості управлінських процесів.

Ключові слова: внутрішній аудит; етичні принципи; педагогічні цінності; якість освіти; освітнє середовище.

Iryna YENHALYCHEVA

Bohdan Khmelnytskyi Cherkasy National University, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-6824-9548>

ira2100@gmail.com

ETHICAL PRINCIPLES AND PEDAGOGICAL VALUES IN THE IMPLEMENTATION OF INTERNAL AUDIT IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Abstract. The article theoretically substantiates the role of ethical principles and pedagogical values in the internal audit process of educational institutions, and also determines their impact on enhancing the efficiency of management processes and ensuring the quality of educational activities. Based on the analysis of scientific works, internal audit is considered a holistic management activity aimed at systematically assessing the quality of education, the effectiveness of the educational process, identifying deviations from planned indicators, and generating analytical information to inform management decisions. It is emphasized that the effectiveness of internal audit is determined by adherence to fundamental ethical principles - objectivity, independence, professionalism, confidentiality, and responsibility. It has been proven that these principles ensure reliability, transparency, and trust in the results of audit activities, as well as form the professional culture of auditors and strengthen the internal control system within an educational institution. Special attention is paid to pedagogical values as a component of a humanistic approach to educational management. It was found that values such as respect for the individual, responsibility, cooperation, justice, and tolerance create a positive educational environment, contribute to the emotional well-being of participants in the educational process, and foster a culture of mutual support. The relationship between the ethical principles of audit and pedagogical values, which together form the ethical basis of effective management of an educational institution, is established. The main directions of improving internal audit based on the integration of ethical value principles are substantiated: the formation of a value-oriented system for evaluating educational activities; the development of ethical competence of auditors and managers; the establishment of open communication between participants in the educational process; and the development of assessment criteria that reflect the moral and ethical dimension of educational practice. It is concluded that integrating ethical principles and pedagogical values into the internal audit system will contribute to improving the quality of education, strengthening trust, and enhancing the transparency of management processes.

Keywords: internal audit; ethical principles; pedagogical values; quality of education; educational environment.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження обумовлено необхідністю розгляду внутрішнього аудиту як важливого механізму контролю й удосконалення якості освітнього процесу та системи управління освітніми установами. Реформування освітньої сфери актуалізує потребу в етичних засадах аудиторської діяльності, які зміцнюють довіру до її результатів і сприяють формуванню сприятливого освітнього середовища. Педагогічні цінності, інтегровані у систему внутрішнього контролю, створюють підґрунтя для гармонійного поєднання адміністративних вимог з гуманістичними засадами виховання і навчання.

Потреба у дослідженні етичних засад внутрішнього аудиту пояснюється тим, що його функції в закладах освіти не обмежуються фінансово-організаційними перевітками, а передбачають також оцінювання якості освітньої діяльності, рівня взаємодії між учасниками освітнього процесу та ступеня реалізації стратегічних завдань закладу. У зв'язку з цим провідне значення набувають такі цінності, як чесність, об'єктивність, прозорість і відповідальність, які становлять основу професійної етики.

Беручи до уваги нагальні виклики сьогодення, зокрема необхідність посилення довіри до управлінських структур у сфері освіти та їх демократизацію, особливої уваги набуває дослідження етичних принципів і педагогічних цінностей у процесі внутрішнього аудиту. Це забезпечує не лише підвищення ефективності управління, а й створює умови для сталого розвитку освітніх закладів відповідно до суспільних цінностей.

Аналіз останніх досліджень та публікацій вказує на досліджуваність заявленої теми. Зокрема, особливості здійснення внутрішнього аудиту у закладах загальної середньої освіти розкрито у дослідженнях науковців та практиків І. Бачинської [1], В. Григораш, Т. Хлебнікової, О. Гречаник [4; 5], О. Красівського, О. Форкуци [8; 20], С. Резніка [18], С. Маркової, О. Головань, А. Хмельницького [9] та ін.

У працях Ю. Кравченко [7], І. Онопрієнко [12], О. Откаленко [13], М. Васильюк, В. Трохановського та ін. розкрито питання внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Необхідність та актуальність здійснення внутрішнього аудиту у закладах освіти підтверджено нормативно-правовими документами. Зокрема, у статті 41 Закону України «Про освіту» визначено систему забезпечення якості освіти [16]. Про інституційний аудит закладів загальної середньої освіти зазначено у статті 46 Закону України «Про повну загальну середню освіту» [17]. Процедура проведення інституційного аудиту у закладах фахової передвищої освіти закріплена Наказом Міністерства освіти і науки України. Основні принципи здійснення внутрішнього аудиту в системі освіти викладені в «Інструкції з організації внутрішнього контролю» [14]. Порядок проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України [15], регламентує основну мету, ключові напрями, організаційні принципи та механізм здійснення інституційного аудиту.

Таким чином, активна публікаційна діяльність науковців на наявність нормативно-правових документів підтверджує актуальність питання внутрішнього аудиту у закладах освіти, однак залишається недостатньо розкритим його етичний вимір та взаємозв'язок із педагогічними цінностями, що визначають якість освітнього процесу та ефективність управлінських рішень.

Враховуючи вищезазначене **метою статті** є теоретично обґрунтувати роль етичних принципів і педагогічних цінностей у процесі здійснення внутрішнього аудиту у закладах освіти та визначити їхній вплив на підвищення ефективності управлінських процесів й забезпечення якості освітньої діяльності. Для з'ясування цього вважаємо за необхідність: розкрити сутність та специфіку внутрішнього аудиту в закладах освіти; проаналізувати основні етичні принципи, що визначають ефективність і прозорість внутрішнього аудиту; визначити роль педагогічних цінностей у формуванні позитивного освітнього середовища та їхній зв'язок із внутрішнім аудитом; запропонувати напрями вдосконалення внутрішнього аудиту на основі інтеграції етичних принципів і педагогічних цінностей.

Методи дослідження. Під час написання статті були використані наступні методи дослідження: аналіз та синтез літературних джерел – для уточнення поняття «внутрішній аудит»; аналіз нормативно-правової бази – для виділення основних етичних принципів здійснення внутрішнього аудиту; порівняння – для встановлення взаємозв'язку між етичними принципами аудиту та педагогічними цінностями; узагальнення – для виділення основних напрямів вдосконалення внутрішнього аудиту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Внутрішній аудит у наукових працях А. Бодюк, В. Григораш, О. Гречаник, Т. Зорочкіної, Д. Здір, Т. Хлебнікової та ін. визначається як: форма управління, що допомагає оцінити якість освіти і результативність освітньої діяльності як загалом у закладі, так і в його окремих підрозділах та серед учасників освітнього процесу [5, с. 8]; процес порівняння фактичних результатів діяльності з очікуваними показниками, спрямований на виявлення та аналіз відхилень, визначення їхніх причин і формування аналітичної інформації для розроблення та реалізації ефективних заходів щодо усунення виявлених недоліків [2] тощо.

Враховуючи погляди науковців внутрішній аудит у закладі освіти розглядаємо як цілісну форму управлінської діяльності, спрямовану на системне оцінювання якості освіти та

результативності освітнього процесу шляхом порівняння фактичних показників із запланованими, аналізу виявлених відхилень і їхніх причин, а також формування аналітичної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і реалізації заходів, що забезпечують підвищення ефективності функціонування закладу освіти.

Зрозуміло, що ефективність і прозорість внутрішнього аудиту безпосередньо залежить від дотримання фундаментальних етичних принципів, які визначають професійну поведінку аудиторів та забезпечують довіру до результатів їхньої діяльності, зокрема: об'єктивність, незалежність, доброчесність, професіоналізм, конфіденційність і відповідальність (Н. Шалімова [21], Г. Кузьменко, І. Андрощук [22], В. Савченко [19], Я. Мулик [11], [6]). Обґрунтовуючи принцип об'єктивності вказуємо на вимогу здійснення професійної діяльності аудитора у спосіб, що виключає упередженість і забезпечує прийняття рішень на основі фактичних, достовірних доказів, незалежно від особистих переконань чи зовнішніх обставин [11].

Беззаперечно важливими етичними засадами, що визначають професійну культуру та якість внутрішнього аудиту є незалежність та доброчесність. Н. Шалімова, Г. Кузьменко, І. Андрощук та ін. вказували, що здатність аудитора здійснювати свою діяльність автономно, вільно від адміністративного впливу, особистих симпатій чи будь-яких форм зовнішнього тиску, які можуть порушити об'єктивність оцінювання освітніх процесів вказує на дотримання принципу незалежності у здійсненні внутрішнього аудиту [22]. У свою чергу, доброчесність виявляється у послідовному дотриманні високих моральних норм, чесності, прозорості та відповідальності під час проведення аудиту і представлення його результатів. Поєднання цих принципів забезпечує не лише достовірність і справедливості аудиторських висновків, але й зміцнює довіру до системи внутрішнього контролю в освітньому закладі.

Не менш важливими принципами, що визначають якість та ефективність аудиторської діяльності у сфері освіти є професіоналізм, конфіденційність і відповідальність. Безперервне підвищення кваліфікації аудиторів, опанування сучасних методів аналізу та неухильне дотримання встановлених стандартів якості є необхідною умовою у підвищенні професіоналізму аудиторів. Саме системний професійний розвиток забезпечує об'єктивність, достовірність і наукову обґрунтованість результатів перевірки. На думку Я. Мулик, важливою складовою аудиторської етики є принцип конфіденційності [11], який означає збереження в таємниці інформації, отриманої під час проведення аудиту, та використання її виключно з метою вдосконалення освітньої діяльності. Дотримання цього принципу сприяє формуванню довіри між учасниками освітнього процесу й підвищує рівень відповідальності аудитора за результатами своєї роботи.

У свою чергу, принцип відповідальності передбачає усвідомлення аудитором значення власних дій і рішень, а також готовність прозоро звітувати про результати перевірки у відкритій, зрозумілій та аргументованій формі. Таким чином, поєднання професіоналізму, конфіденційності та відповідальності формує етичну основу аудиторської діяльності що забезпечує її ефективність, довіру та відповідність сучасним вимогам якості у сфері освіти.

Таким чином, дотримання зазначених етичних принципів формує культуру довіри, сприяє підвищенню ефективності внутрішнього аудиту та забезпечує прозорість освітнього середовища в закладі освіти.

У цьому контексті важливо підкреслити, що ефективна реалізація етичних принципів аудиторської діяльності тісно пов'язана з утвердженням педагогічних цінностей, які є основою освітньої діяльності, оскільки визначають морально-етичні орієнтири, поведінкові стандарти та взаємовідносини між усіма учасниками освітнього процесу. Педагогічні цінності формують світогляд педагогічних працівників, впливають на характер їхньої професійної взаємодії та визначають рівень довіри й взаємоповаги у закладі освіти. Саме через систему педагогічних цінностей реалізується гуманістичний підхід до навчання, який сприяє створенню позитивного, безпечного й сприятливого для розвитку освітнього середовища.

Аналізуючи дослідження Т. Мотуз [10], О. Гречаника, В. Григораша [4], Т. Бурлака [3] та ін. вважаємо, що позитивне освітнє середовище ґрунтується на таких цінностях, як повага до особистості, відповідальність, співпраця, толерантність, справедливість і прагнення до самовдосконалення. Дотримання цих принципів забезпечує емоційний комфорт учасників освітнього процесу та сприяє формуванню культури взаємної підтримки. Таким чином, педагогічні цінності виступають не лише моральним орієнтиром, але й практичним інструментом управління якістю освітнього процесу.

Внутрішній аудит відіграє важливу роль у моніторингу стану реалізації педагогічних цінностей у діяльності закладу освіти. Його завдання є не лише оцінка рівня ефективності освітніх процесів, але й аналіз того, наскільки діяльність педагогічних працівників відповідає задекларованим ціннісним орієнтирам установи. Завдяки внутрішньому аудиту стає можливим виявлення сильних сторін освітнього середовища, а також чинників, що перешкоджають формуванню позитивного морально-психологічного клімату.

Отже, педагогічні цінності та внутрішній аудит перебувають у взаємозв'язку: цінності задають етичну основу діяльності освітньої спільноти, тоді як внутрішній аудит забезпечує системний контроль за їх реалізацією та розвитком. Узгоджене функціонування цих елементів сприяє підвищенню якості освіти, зміцненню довіри між учасниками освітнього процесу та формуванню стабільного, морально орієнтованого освітнього середовища.

Здійснений аналіз етичних принципів та педагогічних цінностей внутрішнього аудиту та аналіз наукових досліджень О.Форкоци [20], І.Бачинської [2], С.Резнік [18], Ю.Кравченко [7], І.Онопрієнко [12] та ін. дозволяє виділити основні напрями удосконалення цього процесу. На нашу думку, одним із ключових напрямів такого удосконалення є *формування ціннісно-орієнтованої системи оцінювання освітньої діяльності*, що передбачає врахування не лише кількісних показників ефективності, але й якісних характеристик педагогічної взаємодії, таких як дотримання принципів гуманізму, академічної доброчесності, взаємоповаги та інклюзивності. Завдяки цьому внутрішній аудит набуде більш комплексного характеру, охоплюючи морально-етичний аспект освітнього процесу.

Другим важливим напрямом вважаємо *підвищення етичної компетентності аудиторів та управлінського персоналу*. Розвиток етичної культури фахівців забезпечує їхню здатність приймати рішення, що ґрунтуються на справедливості, неупередженості та відповідальності. Регулярне проведення тренінгів і семінарів з питань професійної етики сприятиме формуванню спільного розуміння ціннісних орієнтирів у межах освітнього закладу.

Третім напрямом удосконалення внутрішнього аудиту визначаємо *налагодження відкритої комунікації між учасниками освітнього процесу*, що забезпечить взаємний обмін інформацією, зворотній зв'язок і залучення педагогічної спільноти до процесів самооцінювання. Така практика сприятиме підвищенню прозорості внутрішнього аудиту та стимулюватиме колективну відповідальність за якість освітньої діяльності.

Окрім того, *інтеграція педагогічних цінностей у стандарти внутрішнього аудиту* передбачає розроблення чітких критеріїв, які відображають етичний вимір освітньої практики. Це дозволяє здійснювати оцінювання не лише за адміністративними показниками, а й за рівнем реалізації гуманістичних принципів, що формують позитивне освітнє середовище.

Отже, вдосконалення внутрішнього аудиту на основі інтеграції етичних принципів і педагогічних цінностей є необхідною умовою розвитку сучасного освітнього закладу. Такий підхід забезпечить гармонійне поєднання контролюючої та виховної функції аудиту, сприятиме підвищенню якості управління освітніми процесами й утвердження етичної культури у професійній діяльності педагогів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Вищезазначене підтверджує, що в умовах змін у сфері освіти особливої уваги набуває вдосконалення внутрішнього аудиту як інструменту забезпечення якості освіти. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від рівня інтеграції етичних принципів і педагогічних цінностей у його зміст та практичну реалізацію. Така інтеграція є важливою не лише для підвищення об'єктивності й прозорості аудиторських процедур, але й сприяє формуванню довіри до управлінських рішень, що приймаються на їх основі.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у порівняльному аналізі етичних стандартів у внутрішньому аудиті освіти різних країн.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Джерела фінансування. Робота виконана за відсутності будь-якого зовнішнього фінансування.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачало використання окремих наборів даних.

Використання засобів штучного інтелекту (ШІ). Під час підготовки цієї роботи автором не використовувалися інструменти штучного інтелекту.

Список використаних джерел

1. Бачинська І. Організація та проведення інституційного аудиту в закладі загальної середньої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 42. С. 199-203.
2. Бодюк А. В. Методологічні та нормативно-правові аспекти аудиту підприємницької діяльності: Монографія. Київ: Кондор, 2005. 356 с.
3. Бурлака Т. Яким має бути освітній експерт: компетентності, етичні норми. *Школа управління*. 2020. № 1 (84). С. 62-74.
4. Гречаник О. Є., Григораш В. В. Організація внутрішнього аудиту в закладі загальної середньої освіти : *монографія*. Харків : Вид. група «Основа», 2019. 144 с.

5. Григораш В. В., Хлебнікова Т. М., Гречаник О. Є. Внутрішній освітній аудит як чинник впливу на якість освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти. *World Science*. 2018. № 8 (36). Том 3. С. 7-13.
6. Кодекс етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту. *Наказ Міністерства фінансів України* від 29.09.2011. № 1217. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1195-11#Text>
7. Кравченко Ю. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти як індикатор ризиків у діяльності закладів вищої освіти. *Науковий вісник: Державне управління*. 2023. №1 (13). С. 259–273.
8. Красівський О. Я., Форкуца О. А. Інституційний аудит як інструмент забезпечення якості шкільної освіти. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2021. № 1. С. 26-31.
9. Маркова С. В., Головань О. О., Хмельницький А. А. Передумови та потенціал формування системи антикризового управління закладу освіти. *Інноваційна економіка*. 2022. №2-3. С. 36-41.
10. Мотуз Т. В. Цінності професійної діяльності вчителя початкових класів Нової української школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 70. Т. 3. С. 85-88.
11. Мулик Я. Дотримання професійної етики аудитора як запорука довіри до професії. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52.
12. Онопрієнко І. М. Внутрішній аудит системи менеджменту якості вищої освіти. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. 2018. Том 2. № 82 С. 167-171.
URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4618/4084>
13. Откаленко О. М. Впровадження внутрішнього контролю у вищих навчальних закладах державного сектору. *Економіка і суспільство*. 2017. № 11. С. 541-545.
14. Про затвердження Інструкції з організації внутрішнього контролю в Міністерстві освіти і науки України. *Наказ Міністерства освіти і науки України* від 01.02.2019 р. № 120. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-instrukciyi-z-organizaciyi-vnutrishnogo-kontrolyu-v-ministerstvi-osviti-i-nauki-ukrayini>
15. Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти. *Наказ Міністерства освіти і науки України* від 09.01.2019 р. № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text>
16. Про освіту. *Закон України* від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
17. Про повну загальну середню освіту. *Закон України* від 16.01.2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
18. Резнік С. Д. Інструментарій проведення внутрішнього аудиту освітньої діяльності закладу загальної середньої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2005. С. 167-172.
19. Савченко В. Я. Аудит: навчальний посібник. Київ: КНЕУ. 2005. 322 с
20. Форкуца О. А. Аналіз стану забезпечення якості середньої освіти засобами інституційного аудиту. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2020. Том 31 (70). № 3. С. 210-214.
21. Шалімова Н. С. Етика внутрішнього аудитора: вимоги та підходи щодо забезпечення її дотримання. *Економіка, фінанси, право*. 2015. № 7/2. С. 20-25.
22. Шалімова Н. С., Кузьменко Г. І., Андрощук І. І. Незалежність як обов'язковий принцип роботи зовнішніх та внутрішніх аудиторів.: вимоги та механізми дотримання. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємство*. 2022. № 2 (125). С. 166-172.

References

1. Bachynska, I. (2021) Orhanizatsiya ta provedennya instytutysynoho audytu v zakladi zahal'noyi seredn'oyi osvity [Organization and conduct of institutional audit in a general secondary education institution]. *Innovatsiyna pedahohika*. Issue 42. Pp. 199-203. (in Ukrainian).
2. Bodyuk, A. V. (2005) Metodolohichni ta normatyvno-pravovi aspekty audytu pidpryyemnyts'koyi diyal'nosti: *Monohrafiya* [Methodological and regulatory aspects of auditing business activities: *Monograph*]. Kyiv: Condor. 356 p. (in Ukrainian).
3. Burlaka, T. (2020) Yakym maye buty osvitniy ekspert: kompetentnosti, etychni normy [What should an educational expert be like: competencies, ethical norms]. *Shkola upravlinnya*. No. 1 (84). P. 62-74. (in Ukrainian).
4. Grechanyk, O. E., Hryhorash, V. V. (2019) Orhanizatsiya vnutrishn'oho audytu v zakladi zahal'noyi seredn'oyi osvity : *monohrafiya* [Organization of internal audit in a general secondary education institution: *monograph*]. Kharkiv: Publishing house group "Osnova". 144 p. (in Ukrainian).
5. Hryhorash, V. V., Khlebnikova, T. M., Grechanyk, O. Ye. (2018) Vnutrishniy osvitniy audyt yak chynnyk vplyvu na yakist' osvity v zakladi zahal'noyi seredn'oyi osvity [Internal educational audit as a factor influencing the quality of the educational process in a general secondary education institution]. *World Science*. No. 8 (36). Volume 3. P. 7-13. (in Ukrainian).
6. Kodeks etyky pratsivnykiv pidrozdilu vnutrishn'oho audytu. [Code of Ethics for Internal Audit Department Employees]. *Nakaz Ministerstva finansiv Ukrayiny* vid. 29, 2011. No. 1217. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1195-11#Text> (in Ukrainian).
7. Kravchenko, Yu. (2023) Vnutrishnya systema zabezpechennya yakosti vyshchoyi osvity yak indyktor ryzykiv u diyal'nosti zakladiv vyshchoyi osvity. [Internal system of quality assurance of higher education as an indicator of risks in the activities of higher education institutions]. *Naukovy visnyk: Derzhavne upravlinnya*. No. 1 (13). P. 259–273. (in Ukrainian).
8. Krasivskiy, O. Ya., Forkutsa, O. A. (2021) Instytutysynnyy audyt yak instrument zabezpechennya yakosti shkil'noyi osvity. [Institutional audit as a tool for ensuring the quality of school education]. *Dniprovskyy naukovy chasopys publichnoho upravlinnya, psykholohiyi, prava*. No. 1. P. 26-31. (in Ukrainian).

9. Markova, S. V., Golovan, O. O., Khmelnytsky, A. A. (2022) Peredumovy ta potentsial formuvannya systemy antykrizovoho upravlinnya zakladu osvity. [Prerequisites and potential for the formation of an anti-crisis management system for an educational institution]. *Innovatsiyna ekonomika*. No. 2-3. P. 36-41. (in Ukrainian).
10. Motuz, T. V. (2020) Tsinnosti profesynoyi diyal'nosti vchytelya pochatkovykh klasiv Novoyi ukrayins'koyi shkoly. [Values of professional activity of a primary school teacher of the New Ukrainian School]. *Pedahohika formuvannya tvorchoyi osobystosti u vyshchiiy i zahal'noosvitniy shkolakh*. No. 70. Vol. 3. P. 85-88. (in Ukrainian).
11. Mulyk, Ya. (2023) Dotrymannya profesynoyi etyky audytora yak zaporuka doviry do profesii. [Compliance with the auditor's professional ethics as a guarantee of trust in the profession]. *Ekonomika ta suspil'stvo*. No. 52. (in Ukrainian).
12. Onoprienko, I. M. (2018) Vnutrishniy audyt systemy menedzhmentu yakosti vyshchoyi osvity [Internal audit of the quality management system of higher education]. *Pedahohichni nauky: zbirnyk naukovykh prats'*. Volume 2. No. 82, pp. 167-171. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4618/4084> (in Ukrainian).
13. Otkalenko, O. M. (2017) Vprovadzhennya vnutrishn'oho kontrolyu u vyshchykh navchal'nykh zakladakh derzhavnoho sektoru. [Implementation of internal control in higher educational institutions of the public sector]. *Ekonomika i suspil'stvo*. No. 11. P. 541-545. (in Ukrainian).
14. Pro zatverdzhennya Instruktsiyi z orhanizatsiyi vnutrishn'oho kontrolyu v Ministerstvi osvity i nauky Ukrainy. [On approval of the Instructions on the organization of internal control in the Ministry of Education and Science of Ukraine]. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 01.02.2019 r. № 120*. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-instruktsiyi-z-organizatsiyi-vnutrishnogo-kontrolyu-v-ministerstvi-osviti-i-nauki-ukrayini> (in Ukrainian).
15. Pro zatverdzhennya Poryadku provedennya instytutsiynoho audytu zakladiv zahal'noyi seredn'oyi osvity [On approval of the Procedure for conducting institutional audits of general secondary education institutions]. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 09.01.2019 r. № 17*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text> (in Ukrainian).
16. Pro osvitu [On Education]. *Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII. No. 2145-VIII*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (in Ukrainian).
17. Pro povnu zahal'nu serednyu osvitu [On complete general secondary education]. *Zakon Ukrainy vid 16.01.2020 r. № 463-IX*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (in Ukrainian).
18. Reznik, S. D. (2005) Instrumentariy provedennya vnutrishn'oho audytu osviti'noyi diyal'nosti zakladu zahal'noyi seredn'oyi osvity [Toolkit for conducting an internal audit of educational activities of a general secondary education institution]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*. P. 167-172. (in Ukrainian).
19. Savchenko, V. Ya. (2005) *Audit: navchal'nyy posibnyk*. [Audit: a textbook]. Kyiv: KNEU. 322 p. (in Ukrainian).
20. Forkotsa, O. A. (2020) Analiz stanu zabezpechennya yakosti seredn'oyi osvity zasobamy instytutsiynoho audytu [Analysis of the state of ensuring the quality of secondary education by means of institutional audit]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads'koho. Seriya: Derzhavne upravlinnya*. Volume 31 (70). No. 3. P. 210-214. (in Ukrainian).
21. Shalimova, N. S., (2015) Etyka vnutrishn'oho audytora: vymohy ta pidkhody shchodo zabezpechennya yiyi dotrymannya [Internal auditor ethics: requirements and approaches to ensuring its compliance]. *Ekonomika, finansy, pravo*. No. 7/2. P. 20-25. (in Ukrainian).
22. Shalimova, N. S., Kuzmenko, G. I., Androschuk, I. I. (2022) Nezalezhnist' yak obov'yazkovyy pryntsyp roboty zovnishnikh ta vnutrishnikh audytoriv.: vymohy ta mekhanizmy dotrymannya. [Independence as a mandatory principle of the work of external and internal auditors: requirements and compliance mechanisms]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpryemstvo*. No. 2 (125). P. 166-172. (in Ukrainian).

| Матеріал надійшов до редакції: 20.09.2025 р. | Прийнято до друку: 01.11.2025 р. | Опубліковано: 28.11.2025 р. |